

(א) ערכי כ"ב, (ג) [למקנן נג. כ"מ קח]; (א) [שמות כ"א]; (ד) [נחמן] נתיבות כ"ו; (ה) [ז"ל בר תמונה]; (ו) [ד"ה נחמן].

תורה אור השלם

1. ובי יצא שור את איש או את אשה וזאת סקול יסקל השור ולא יאכל את בשרו ובעל השור נקי; שמות כא כח

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אין בו יוצא; דהתם לאו קנסא. וי"כ מוס' למקנן דף ע"ב ד"ה לא;

מוסף רש"י

שור האצטרדין. מננה והוא אנשי ומוקד הוא לם (ע"ז טו). אין נזקקין לנכסי יתומין. למוקדן אלא א"כ רבית אוכלת בהן. שחי מתיימן לעובד טבכס מעות נבית (נדרין כב). משום מזוני. דכל זמן שאינה נבית כמובנה נותנת משלהם והו' פסידה לדידה (שם).

רבינו הגאון

מתני'. שור של פיקח שנגח שור של הרשע שוטה וקטן חייב. הרשע גופה קשיא אמרת שור חרש כול', ואוקמה רבא הכי, שור חרש שוטה וקטן שנגחו שור שלפיקח פטור, ואם הוחזקו נגחין מעמידין להן אפטרופין ומעידין להן בפני אפטרופא ומשוינין ליה מועד דכי הדר נגח ישלם מן העלייה. ר' יוחנן אמר מעליית יתומים דא"כ מימנעו ולא עבדי. וקיל בר' יוחנן, וכן פסק ר"ח דל. ר' יוחנן אמר מעליית יתומין. ואיני פליגי רבי יוסי בר חנינא עליה ואמר מעליית אפטרופא, ואמר ר' יוסי דינא הוא ונחית לפומקא דדינא, הוא קיי"ל מן כ"ר יוח'.

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

משום דהו' ליה ממון שאין לו תועים. אי אמרת ליהו דעניי מאן אחי תבע ליה לדינא אי תבע ליה עני אל' לעני אחר ייבנא ליה: **מתני'** שור של הרשע שנגח לשור של פקה פטור. בגמ' מפרש דאין מעמידין אפטרופוס לתם לגבות מגופו אצל נזקי מועד

HebrewBooks.org © Moznani Publishers. No commercial use allowed.

מעמידין אפטרופוס לשור היתומים להיות במקום הצעלים לקיים והועד בצעליו, וגוצים הנזק מנכסי הקרקע של יתומים אצל תם דגביתו מגופו הוא והוא מטלטלין אין מעמידין אפטרופוס לכך דלאמרינן צפ"ק (דף יד:) שזה כסף מלמד שאין צ"ד נוקקין אלא לנכסים שיש להם אחריות ואוקימנא ביתמי. ואיכא דאמר טעמא משום דפלגא נוקא קנסא ויתמי לאו בני קנסא נינהו וקשיא לי אי"כ מאי לגבות מגופו דנקט ועוד למקנן צשמעתין [ע"פ] אמרינן במועד למ"ד כל תמות במקומה עומדת אינה נגבית מן היתומים מהאי טעמא ואי טעמא משום קנסא הוא במועד מי הו' קנסא הא לאו בחזקת שימור קיימי: **ומעידין בהן צפני אפטרופוס.** וקס"ד השתא דהאי מעידין צפני דקאמר למגבי ח"ג תמות וקשיא רישא לסיפא ולאחר שלשה עדיות נעשה מועד ומשלם נ"ש מעלייה: **חור לפסוקו.** דקסבר רשות משנה. מועד שיאל מרשות זה ונכנס ליד צעלים אחרים הרשות משנה את דין העלאתו: שור האצטרדין. שמיחד לנגיחות ומלמדן אותו לכך: **גמ'** אין מעמידין אפטרופוס. לשור תם של חש"ו להיות אפטרופוס במקום צעלים לקיים והועד בצעליו ויגבה חצי נזקו מגופו: הכי קאמר. שור של חרש שוטה וקטן שנגחו והוחזקו נגחין מעמידין להם אפטרופוס ואלו לגבות ח"ג אלא לשוייה מועד דכי הדר נגח משלם מעלייה: אין נוקקין. צ"ד לנכסי יתומין לגבות מהן כלום ואפילו שטר שכתב אציהם דמפרש טעמא צמס' שרכין [כג]. דימתי לאו בני מעמד מלוה נינהו אלא נטר עד דגדלי ומפקי ליה וצבי והתם מותבינן ליה כמה תיובת' ושנייהו צשטר שיש צו רבית: **אלא אם כן רבית אוכלת בהן.** שילה אציהן מנכרי צרכית דחיישינן להפסד שלהן ומוכרין בית דין מנכסיהן ופורעין אותו חוב: משום מזוני. שכל זמן שלא יתנו לה כמורה ניונת משלהם: דינא הוא. ולא קאמר דנוקקין לנכסי יתומים:

ל"א. ש"ל"א יהא הוטא נשכר. והא דמשמע צפ"ק דכתובות (דף יא. עב) דלית ליה לרבא האי טעמא גבי גירות שנתגיירה פחותה מצת ג' שנים דמשמע ליה לרבא שאם היתה יכולה למחות כשהגדילה לא היה לה קנס לא דמי דהתם הוא דמן הדין אין לה קנס כלל ומשום שלא יהא חוטא נשכר לא אמר דניתן לה הואיל ומן הדין אין לה אצל הכא דמן הדין יש לה אלא משום דבעיא למקנסה סברא הוא דמשום שלא יהא חוטא נשכר לא אמר דניתן לה הואיל ומן הדין אין לה אצל הכא דמן הדין סברא הוא דמשום שלא יהא חוטא נשכר מוקמינן לה אדינא וצפרק אלו נערות (כתובות דף לו:) אית ליה שלא יהא חוטא נשכר צבת ישראל שצויה משום דמוקמינן לה אקדושתה: **אין מעמידין אפטרופוס לתם לגבות מגופו.** מימנה מאי טעם דאין מעמידין דאין לומר משום דאין צ"ד נוקקין אלא לנכסים שיש להן אחריות כדאיתא צפ"ק (דף יד:) גבי שור שנגח שור של חרש דמי כלל דהתם מיירי צהויקו צחי האצ ומשום דמטלטלי דימתי לא משמעצדי לצי"ח ואין לומר נמי דהיינו טעם משום דפלגא נוקא קנסא ויתמי לאו בני קנסא נינהו דלמ"ד פלגא נוקא ממונא מאי איכא למימר ועוד אפילו במועד למ"ד כל תמות במקומה עומדת אינו גובה ח"ג של כל תמות וצ"ע דהתם לאו קנסא אלא דינא אצל אין לומר משום דלחיה גופיה י' מוקד פטור דלגייעוה רעה ממנו לא כ"ש וצמועד צבדי רבנן תקנה מפני תיקון העולם דכשהלכו צעליו למדינת הים יבצין ליה דין חרש וצ"ע דלל שייך האי טעמא וגם אין לומר משום דמשלם מגופו חשו חכמים שלא יפסד שורו שהוא דבר מקיים אצל במועד דמשלם מכל דבר לא חשו דהא לר' שמעאל צ"ח הוא ויכול לסלוקיה צוזי וי"ל דהטעם הוא כיון דחס רחמנא על התם שלא ישלם נ"ש הלכך לגבי יתמי חשו עלייהו וכן מי שהלכו צעליו למדינת הים כיון שאין להם צעלים גמורים אלא ע"י תקנת צ"ד בהעמדת אפטרופוס אפילו צבי רבנן וכן המועד נמי צלד תמות אין מעמידין אפטרופוס כיון דחס רחמנא עליה למ"ד כל תמות במקומה עומדת שאם אין השור שזה חצי נזקו אין משלם אלא מגופו: **אל"מא** מעמידין אפטרופוס. וא"ת וימנא דרישא כגון שלא היה אפטרופוס צשעת נגיחה וי"ל דהא מילתא דפשיטא היא: **ואם** הוחזקו נגחין. אין לפרש שנגחו שלש נגיחה ועוד דהאי תנא סבר רשות משנה דקמתי סיפא חור למתומו וצ"ל דהוחזקו נגחנים רשעים ומשתגעים ליגא כי היא דלקמן דשאלו בחזקת תם דמוקי כגון שהכיר צו שהוא נגחן ואפילו הוחזקו נגחנים ג' פעמים לא יעשה מועד עד שיחזור ויגח שלש פעמים צרשות אפטרופוס: **ורב' יוחנן אמר** או צשטר שיש בו רבית. וא"ת והא טעמא דאין נוקקין משום דחיישינן לצרי דמפרש רב הונא צריה דרבי יהושע צפרק גט פשוט (צ"ב דף קעז. עב) והתם פסקין הלכתא כוותיה והכא לא שייך טעמא דלחיה רובא דהכי נמי מפ' טעמא צפ' שום היתומים (ערכי דף קכ. עב) משום שובר והכא לא שייך כלל וא"כ אמאי הו' דרבי יוסי צר חנינא טועה וי"ל ר' יוחנן קאמר בכל ענין אין נוקקין צין צמלוה הצאה מחמת עצמה ומשום דאין מקבלין עדות שלא צפני צעל דין ויתומים כשלא צפני צעל דין דמי כדמוכח בהגוזל צתרא (למקנן דף ק"ב). גבי (ט) תמורה דרבי ירמיה וצין צמלוה הצאה מחמת אציהם אפילו צשטר המקיים אין נוקקין משום שובר וצרי וא"ת אצפרין משוית ליה לר' יוסי צר חנינא טועה תקשה מר' יוסי צר חנינא אצרי יוסי צר חנינא אצרי דהגוזל צתרא (עב:) גבי הא דאמר ר' יוחנן וכי מקבלין עדות שלא צפני צעל דין קבלה מיניה ר' יוסי צר חנינא כגון שהיה חולה או עדים חולים או שהיו עדי מנכסים ללכת למדינת הים ושלחו לו ולא צא אצל צענין אחר וי"ל דשמא הוא מדמה קטנים להא:

דאי אמרת מעליית אפטרופוס ממונא וצ"ע. מאן מדקדק הר"ר חיים דאפטרופוסין לא משלמי אפילו פשעו צשל יתמי דהא הכא פשע צשור האפטרופוס וצפ"ה מפטרי ומה שהאפטרופוס צשע לימתי דמשמע צהניקין (גיטין דף קכ. עב) היינו שלא עבד כלום משלהם אצל אין נצבעין שלא פשעו דאפילו פשעו פטורים והר"ר שלמה צחור צ"ר יוסף דקדק דמשלמי צפשיעה מההיא דהמפקד (צ"מ דף קכ. עב) דההוא תורא דלא ה"ל ככי ושיני וקאמר ניימא לאפטרופוס ויל שלים אמר אנה לצקרא מסרתיה משמע דחס פשע משלם והשתא קשה אצדדי ואורי דודאי מחייב אפטרופוס לשלם צפשיעה ולא ממנעי צין מיניהו אצי יתומים צין מיניהו צית דין דמפרש טעמא

עין משפט
נר מצוה
כ א מיי פ"ו מהלכות
נ"מ הלכה ג סגנון עשין
סו טו"ש"ע ח"מ ס"י טו
סעף ה:
כא ב מיי שם הלכה ג:
כב ג מיי שם הלכה ו:
כג ד מיי שם הלכה ה
ועיין בהשגות וצמ"מ
ופי"ה הלכה ח:
כד ה מיי שם הלכה ד:
כה ו ז מיי פ"ב מהל'
מלוה ולוה הלכה ג
סגנון עשין ד' טו"ש"ע ח"מ
ס"י ק"פ סעף א: